

Bilişim Sektöründe Saat Bu Saat...

Nesrin Suna SARIÇAY

Dünya, önemli bir yol ayrımında.

Küresel finansal krizle birlikte, takke düştü kel göründü.

Uzun yıllardan bu yana; güçlü ekonomilere sahip olduğu var sayılan ABD başta olmak üzere birçok Avrupa ülkesinin de tıpkı bizdeki gibi ekonomik krizler yaşayabileceğini görmüş olduk.

Ülkemiz özel sektörü, 1994 yılından bu yana belli aralıklarla ekonomik krizler yaşamaya alışkın olduğu için hafif bir panik atak yaşasa da, atlatacak.

Atlatmak zorunda.

Son nüfus sayımına göre; ülkemizin nüfusu 70 milyon 586 bin 256 kişi.

Ülkemizde yaşayan yabancıları çıkardığımızda ise nüfusumuz, 70 milyon 487 bin 915 kişi.

Güzel ülkemiz ve var olan potansiyelimizi dikkate aldığımızda ise fazla da mütevazı olmamıza gerek yok.

Küreselleşen dünyada ekonomik ve sosyal krizler şimdiye kadar hep olmuştur ve bundan sonra da olacaktır.

Dolayısıyla ekonomik veriler de bu sonuçlardan etkilenecektir.

Bu tür dalgalanmaların ülkemizden gerçekten teğet geçmesini istiyorsak; stratejik bir takım kararlar alıp stratejik sektörler yatırım yapmamız gerek.

Bize göre; Bilişim Sektörü söz konusu stratejik sektörler arasında hatırı sayılır bir yere sahip.

Ama; ne hikmettir ki; ülkemizde hala bir donanım ürünü üretilip, markalaştırılmadı.

Donanım pazarı, ağırlıklı olarak, montaj faaliyetlerinden, ithalattan ve satıştan yani bir diğer deyişle tüketimden oluşuyor.

Gerçek anlamda donanım üretimi bulunmuyor.

Dolayısıyla, devletin teşvik kapıları, üretici olmadıkları için, donanımcılara kapanıyor.

Montaj faaliyetlerinin üretim sayılıp sayılmaması konusu tartışılardursun, zaman geçiyor, ancak bir donanım ürünü kendi markamızla lanse edip, ihraç edemiyoruz.

Öte yandan; küçük ve orta ölçekli bilgisayar donanımı satan mağazalar, büyük hipermarketlerin yıkıcı rekabeti karşısında ayakta durmakta güçlük çekiyor ve düşük kar marjları ile günü kurtarmaya odaklanıyor.

Kredi kartlarına yapılan 5, 10, 20 aylık taksitlerle bilgisayar donanımına sahip olabilen son kullanıcı ise; daha taksitleri bitmeyen, ancak işlevi azalan bilgisayar donanımını, ne yapacağını kara kara düşünüyor.

Gelelim yazılıma.

Yazılımın da donanımdan çok farklı olduğunu söyleyemeyiz.

Üstelik yazılım sektöründe, kör kuyuluk bir durum da söz konusu.

Nitekim hangi kuruma sorarsanız sorun, ülkemizde üretilen yazılım miktarı, türleri, ihraç ediliş biçimi hakkında kesin bir bilgi alamazsınız.

Gereğince; internette ihraç edilen ürünler var, bazı ürünler CD içerisinde ihraç ediliyor, ölçmek mümkün değil vb. şekilde.

Ülkemizde; varsa: yazılım ihracatı İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birliği vasıtasıyla gerçekleşiyor ve/veya gerçekleştiği var sayılıyor, çünkü kesin rakamlar yok.

Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda bir süre önce gündeme getirilen Yazılım İhracatları Birliği kurulması yönündeki çalışmalar ise rafta.

Hatta dış ticaret mevzuatında, yazılıma özel olarak tanımlanmış ve GTİP numarası bulmak mümkün değil.

Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesinde, önceki yıllarda, Türkiye'de yerleşik Yazılım Firmaları, Ürünleri ve İhracat Potansiyeline Yönelik Envanter Çalışması yapıldığı, ancak;

- ❖ Türkiye'nin yazılım ihracat rakamlarına ilişkin kayıtlı ve izlenebilecek sağlıklı verilerin elde edilemediği,
- ❖ Türkiye'deki yazılım firmaları ve yazılım potansiyelimiz konusunda sağlıklı ve bütünlük verilerin olmadığı tespit edildiği

biliniyor.

Hatta bu çalışmada; yazılım firmalarının,

- ❖ Serbest Bölgelerde yer alanlar
- ❖ Teknoparklarda yer alanlar
- ❖ Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alanlar
- ❖ KOSGEB Tekmer'lerde yer alanlar

şeklinde ayrıldığı ve

Firmaların;

- ❖ İhracat yapanlar
- ❖ İhracata hazırlananlar
- ❖ İhracat potansiyeli olanlar
- ❖ Diğer

şeklinde farklı kategorilerde değerlendirildiği biliniyor.

Ancak sonuçta; farklı kaynaklarda; Türkiye'nin 35 ülkeye yazılım ihraç ettiği ve 2013 yılına kadar yazılım ihracatı miktarının 2 milyar dolar büyüklüğüne ulaşacağı belirtiliyor.

Ülkemizde, bilişim sektörünün genel büyüme oranı ise her yıl için ortalama yüzde 14.

Türkiye yazılım sektörü, 2005 yılında 617 milyon dolarlık bir hacme ulaştı bu rakam 2006'da 700 milyon dolarlık büyüklüğe ulaştı.

Bu noktada; sektörün gösterdiği bu büyüme potansiyeli ve içinde barındırdığı fırsatlar hemen değerlendirilmeli ve küresel yazılım devlerinin de yönünü Türkiye'ye çevirmesi için önlem alınmalı.

Bu yapılırken de; yazılım sektöründe üretim, servis ve sağlayıcıların faaliyetleri de dikkate alınmalı.

Öte yandan; İngiltere, Japonya, Tayvan, Singapur, Macaristan, Hindistan, İsrail ve İrlanda hükümetlerinin vergi muafiyeti, düşük faizli krediler, ihracat desteği, girişim sermayesi gibi olanaklarla yazılım şirketlerini desteklediği biliniyor.

Son yıllardaki çalışmalarla birlikte; Türkiye'de de benzer teşvikler elde etmeye başlayan sektörde genellikle küçük öz sermayeler ile iş yapıldığı, iş yapıldığı takdirde de işletme döngüsünün sağlandığı unutulmamalı.

YASAD verilerine göre Türkiye'de 2006 yılında 700 milyon dolarlık yazılım üretimi gerçekleşmiş ve bu üretimin yaklaşık 100 milyon dolarlık kısmı ihracat gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizde faaliyet gösteren yazılım üreticileri ABD, Almanya ve Hindistan başta olmak üzere Irak, Kazakistan, Ukrayna, Hollanda, Yunanistan, Norveç, İsrail, Birleşik Arap Emirlikleri, Finlandiya, Fransa, Irak, Arabistan, Romanya, Bulgaristan, Mısır, Rusya, Japonya ve Belçika gibi ülkelere yazılım ihraç etmektedir.

İzmirli yazılım ihracatçısı firmaların da özellikle; İran, Mısır, Azerbaycan, Ukrayna'da açtığı ofisleriyle yazılım ihracatı yapmaları sevindirici gelişmelerdir.

Bu noktada; gelişmişlik açısından ülkemize oranla; göreceli olarak daha geride bulunan komşularımız başta olmak üzere tüm ülkeler nezdinde yazılım ihraç edilmesi için daha fazla çalışılmalıdır.

Bilişim Sektöründeki hedefimizi, dünya pazarlarına sunabilecek yazılım üretmek olarak belirlediğimiz takdirde; ülkemizde, kaliteli yazılım geliştirebilecek beyinlerin dışarıya gitmeyeceği açıktır.

Nitekim üniversitelerimizden yılda yaklaşık bin 500 dolayında bilgisayar mühendisi mezun olmaktadır. Genel trend dikkate alındığında; özellikle kurumsal kaynak planlaması, sektörel yazılım ve mobil yazılımın daha hızlı büyüyeceği görülebilir.

Nitekim önceki raporlarımızda değindiğimiz numara taşınabilirliği konusu hayata geçtiği günden bu yana pazarda hareketlilik gözlenmektedir

Ülkemiz bilişim pazarının 2007 yılından 2012 yılında kadar yüzde 128 büyüyerek 58,7 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaşacağı öngörülmektedir.

Sonuç olarak; dünyada rekabet giderek şiddetini arttırmaktadır.

Değişen tüketici anlayışı ve yeni trendler nedeni ile sektörde kalıcı olmanın ve ayakta kalabilmenin yolu, dünya markası olmaktan geçmektedir.

Dünyada markalaşma anlayışı hızla değişmekte ve marka olan tercih edilmektedir ki; küçük sermayeler nedeni ile markalaşma problemi olan firmaların stratejik işbirliği yaparak gelişmeleri gerekmektedir.

Bunun en kısa yolu, tedarikçi ülke konumundan çıkıp, piyasa yapıcı ve pazar belirleyici konuma ulaşmamızdır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi; İran, Ukrayna, Mısır, Rusya, Azerbaycan, Arap ülkeleri, Kuzey Afrika yerli yazılım firmalarımız için önemli pazarlar ve fırsatlardır.

Firmalar gözlerini dört açıp yurtdışında sağlam müşteri veri tabanı oluşturmalı, yabancı ortaklarla çalışmalıdır.

Yazılım firmaları için; nakdi sermayeden ziyade “entelektüel sermayenin” daha fazla gerektiği sektör temsilcileri tarafından belirtilmektedir. Diğer bir deyişle, para çok önemli olmasa bile, sektördeki tedarikçi ve müşteri bilgisine hakim olmak şarttır.

Yine sektör temsilcilerinin deyimi ile; entelektüel sermayeye sahip olan firmaların, cesaret göstermek, yaratıcılık, liderlik, müşteri odaklılık, esneklik, iyi iletişim kurmak vb. becerilerini de geliştirmeleri gerekmektedir.

Netsis firmasının sahibi Murat Ihlamur ile yapılan bir röpotajın bir kısmı “kelimesine dokunulmadan” aynen aşağıdaki gibi:

“Türk yazılım sektörü hala fırsatların olduğu bakir bir yatırım alanı. Avrupa’ya çok yakın bir ülkeyiz. Göreceli olarak ekonomimiz iyi. Ayrıca çalışan bir ülkeyiz. Türk insanının daha yaratıcı olduğunu düşünüyorum. Bunları iyi kullanan herkes hızlı ilerleyecektir. Türkiye’de üretip Türkiye’de tüketebiliriz. Hindistan ve İrlanda’da iç pazar yok. 3 boyutlu görüntü üzerinde ve savunma sanayi yazılımları önümüzdeki

dönemde gelişecek konular. Mobil uygulamalar da hızlı geliyor. Bunların hepsi Türkiye’de üretilip yurtdışına dahi satılabilir.”

Son söz olarak; uygulama yazılımlarında büyüyen ülkemizde, hastane, savunma sanayi ile e-dönüşüm yazılımlarının geleceğin parlak alanları olduğu belirtiliyor.

Bu noktada; firmaların da rekabet üstünlüğüne sahip bir sektörde faaliyet gösterdikleri bilincinden hareketle; Kobi Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş. vb. oluşumlar dahil kendilerini teşvik edecek, finansman ve entelektüel sermaye sağlayacak her türlü oluşumu yakından takip etmeleri ve pazarlanabilecek projeler üretmeleri gerekmektedir.

Kaynakça:

- http://www.kobi-efor.com.tr/haber_detay.asp?id=2130 Murat IHLAMUR Raporu.
- INTERPRO İLK 500 Bilişim Şirketi, 2007.
- Sektörlerden Haberler, İktisadi Araştırmalar Müdürlüğü, Haziran 2007/5, İş Bankası Yayınları.
- Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü, Görüşme Sonuçları, 2008.
- <http://ihracat.dtm.gov.tr>.
- İstanbul Maden ve Metal İhracatçıları Birliği.
- Dış Ticaret Müsteşarlığı.
- <http://www.biymed.com>